

rawajlandırıwdıń pedagogikalıq shart-sharayatların, basqışların anıqlastırıp aladı hám olardan paydalanıw mazmunın ózbetinshe belgilew sharapatına miyasar boladı.

Úshinshiden, ózlerindegi ádep-ikramlılıq kónlikpelerdi rawajlandırıwda etnopedagogikalıq qádriyatlardan paydalanıwdıń mazmunın, formaların, quralların hám metodların ózbetinshe anıqlaydı.

Tórtinshiden, bolajaq oqıtıwshılar ózlerinde ádep-ikramlılıq kónlikpelerdi rawajlandırıwğa baǵdarlangan tájriybe sınaw jumsların shólkemkestiriw metodikasın jaratadı.

Juwmaqlap aytqanda etnopedagogikalıq qádriyatlardı úyreniw hám onıń materiallarınan tárbiyalıq jumslarda, ásirese, bolajaq oqıtıwshılarda ádep-ikramlılıq kónlikpelerdi jetilistiriw islerinde paydalanıw – bul ótken dáwirge qaytıw emes. Kerisinshe, xalqımızdıń abaylap, qásterlep, usı waqıtqa shekem ózinde saqlap, keyingi áwladlarǵa jetkerip bergен altınnan zıyat qádriyatlarınń bahalılıǵın túsiniw hám onı tárbiyalıq islerimizde paydalanıp, jetilistiriw barıw bolıp esaplanadı. Nátiyjede ádep-ikramlılıq kónlikpelerdi qalıplestiriwde onıń áhmiyeti kúnnen-kúнге artıp bara beredi.

Ádebiyatlar

1. Shavkat Mirziyoyev. Islom hamkorlik tashkiloti Tashqi ishlar vazirlari kengashi 43-sessiyasining ochilish marosimidagi nutq. 2016- yil 18-oktyabr. / Milliy taraqqiyot yo‘limizni qatiyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. –Toshkent: «O‘zbekiston» NMIU 2017. 29-b.
2. Анисенкова Т.В. Этнопедагогическая подготовка учителя к работе в сельской школе [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. Наук. – Смоленск: 2000.
3. Арзамасцева Н.Г. Формирование этнокультурной компетентности будущих социальных педагогов в вузе Автореф. дис. ...канд. пед.наук. – М.: 2000.
4. Давыдова О.И. Этнопедагогическая подготовка студентов – будущих специалистов дошкольного образования. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Барнаул : Барнаульский гос. пед. ун-т, 2000.
5. Каримов И.А. Жокары манаўият – жеңилмес күш. И.Каримов. – Т.: «Манаўият», 2008. 7-б.
6. Керимова Д. Р. Этнопедагогическое наследие как фактор экологического воспитания младших школьников Дагестана. Автореф.дис. . канд.пед.наук. -М.: 1995.
7. Қарақалпақ этнопедагогикасы. Педагогикалық институт талабалары ушын оқыў қолланбасы. - Нөкис: «Bilim», 2010. 128 б.(8)
8. Нагорная Г.Ю. Развитие этнопедагогической культуры будущих учителей начальных классов в учебном процессе: Дисс...канд. пед. наук. – Ставрополь: 1998. –С. 209.
9. Мамадносирова М.М. Педагогические особенности использования элементов этнопедагогики в нравственном воспитании девочек –подростков в семье. Автореф.дисс. ...канд.пед.наук. –Душанбе: 2020.
10. Федорова С.Н. Формирование этнокультурной компетентности будущих педагогов [Текст] : дис. ...д-ра пед. наук / С.Н. Федорова. – М.: 2006. -С. 520.
11. Хасанбаев Ж., Туракулов Х., Ҳайдаров М., Хасанбаева О. Педагогика фанидан изохли луғат. -Т.: “Фан ва технология”, 2008. 41-б.

РЕЗЮМЕ. Maqolada bo‘lajak o‘qituvchilarda odob-axloq ko‘nikmalarini takomillashtirish ishlarida etnopedagogik qadriyatlardan foydalanish bo‘yicha olib borilgan tadqiqot ishlari, muammolari, kuzatish natijalari qiyosiy tarzda bayon qilinadi va uning ahamiyati ko‘rsatib o‘tiladi.

РЕЗЮМЕ. В статье сопоставительно излагаются исследовательская работа, проблемы, результаты наблюдения по использованию этнопедагогических ценностей в работе по совершенствованию нравственных навыков у будущих учителей и показывается ее значение.

SUMMARY. The article comparatively describes the research work, problems, and results of observation conducted on the use of ethnopedagogical values in the work of improving the moral skills of future teachers, and shows its significance.

MAMLAKATIMIZDA INKLYUZIV TA’LIMNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

G.N.Pirniyazova – o‘qituvchi

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch so‘zlar: integratsiya, inklyuziya, insonparvarlik, moslashtirish, maktab, maxsus ta’lim, inklyuziv ta’lim, inklyuziv sinf, korreksion sinf, maxsus pedagog.

Ключевые слова: интеграция, инклюзия, гуманизм, адаптация, школа, специальное образование, инклюзивное образование, инклюзивный класс, коррекционный класс, специальный педагог.

Key words: integration, inclusion, humanism, adaptation, school, special education, inclusive education, inclusive class, correctional class, special pedagogue.

Kirish. Inklyuziv so‘zi inglizcha so‘z bo‘lib, o‘quvchilarni umumta’lim maktablarida sog‘lom inklusif – qo‘shish, birlashtirish ma’nolarini anglatadi. bolalar bilan qo‘shib birgalikda o‘qitish jarayonini Mazkur atama alohida ehtiyojga ega bo‘lgan ifodalaydi

Hozirgi kunda bu soʻz nafaqat taʼlim, balki insonning jamiyatdagi oʻrni haqidagi yangi nuqtai nazarni aks ettiruvchi atamaga aylanmoqda. Inklyuziya zamonaviy taʼlimni rivojlantirishning Markaziy gʻoyasi boʻlib, jamiyatimizdagi chuqur ijtimoiy va qiymat oʻzgarishlariga taʼsir qiladi. Inklyuziya oʻz ichiga olgan jamiyat gʻoyasiga asoslanadi. Bu shuni anglatadiki, har qanday odam (boshqa irq, eʼtiqod, madaniyat, nogiron) ijtimoiy munosabatlarga kiritilishi mumkin. Ushbu qoʻshilish jamiyatning barcha aʼzolarining manfaatlariga, mustaqil yashash qobiliyatining oʻsishiga, barcha faoliyat turlarida huquqlarining tengligini taʼminlashga yordam berishi muhimdir. Buning ortida chuqur falsafiy muammo bor - "men va boshqasi" munosabatlari muammosi, ijtimoiy oʻzaro taʼsir sharoitida ongimizni shakllantirish muammosi.

Adabiyotlar tahlili. Inklyuziv maktabning maqsadi hamma oʻquvchilarga ijtimoiy hayotda, jamoada va jamiyatda faol ishtirok etishga imkon yaratib berish va jamiyatning bir aʼzosi sifatida bir-birlariga yordam berish, shu bilan birga toʻlaonli aloqalarni taʼminlashdan iborat. Bu shunday bebaho qatʼiy talabki, bunda hamma maktab va jamiyat aʼzolari bir-biri bilan bogʻliq va oʻquvchilar nafaqat bir-birlari bilan taʼlim jarayonida oʻzaro aloqada boʻladilar, balki auditoriyalardagi qabul qilinadigan jarayonlarda ham bir-birlarini qoʻllab-quvvatlaydilar. Inklyuziv taʼlimning maqsadi — alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan oʻquvchilar uchun maktabda maxsus vosita va metodlarni qoʻllash orqali maxsus pedagoglarni jalb etgan holda toʻliqsiz moslashtirilgan taʼlim muhitini yaratish, ularning jamiyatga samarali moslashuvi hamda toʻlaonli uygʻunlashuviga xizmat qiladigan sifatli umumiy oʻrta taʼlim berishni taʼminlashdan iborat.

Maktablar alohida taʼlim olish ehtiyoji boʻlgan bolalar va ularning ota-onalariga korreksion pedagogik yordam olishida va kasbga yoʻnaltirishda har tomonlama yordam koʻrsatadi.

Inklyuziv taʼlimning vazifalari quyidagilardan iborat:

rivojlanishning turli imkoniyatlariga ega boʻlgan oʻquvchilar uchun har qanday kamsitilishni istisno qiladigan, barcha bolalarga teng munosabatda boʻlishni taʼminlaydigan yagona moslashtirilgan ijtimoiy muhitni yaratish;

jamoatchilik hamda taʼlim jarayonining barcha ishtirokchilarida alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan oʻquvchilar muammolariga nisbatan bagʻrikenglik munosabatini shakllantirish;

taʼlim jarayonida sogʻlom bolalar bilan bir qatorda alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan bolalarning aqliy va ijtimoiy salohiyatlarini rivojlantirish;

barcha oʻquvchilar uchun davlat taʼlim standartlariga muvofiq umumiy oʻrta taʼlim dasturlarini oʻzlashtirish uchun imkoniyat yaratish;

oʻquvchilarning har tomonlama rivojlanishi, emotsional-irodaviy sohasi, bilish faoliyatini faollashtirish, ijtimoiy koʻnikma va salohiyatini shakllantirish uchun shart-sharoitlar yaratish;

alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan bolalarni tarbiyalayotgan oilalarga maslahat yordami berish hamda ota-onalarni farzandlariga taʼlim-tarbiya berish, pedagogik texnologiyalar, taʼlim-tarbiya metod va vositalarini qoʻllash sohasida xabardorlik darajasini oshirish, ularni psixologik-pedagogik jihatdan qoʻllab-quvvatlash; [1,3].

Mamlakatimizda hozirgi kunda taʼlim siyosati doirasida inklyuziv taʼlimni rivojlantirish masalasiga alohida eʼtibor keltirilmoqda. Bundan tashqari inklyuziv taʼlimni joriy etish va alohida taʼlim ehtiyoji mavjud bolalarni qamrab olish masalasi YuNISEFning Oʻzbekistondagi eng muhim ustuvor yoʻnalishlaridan biridir. Olib borilayotgan ishlar doirasida ajoyib natijalar bilan bir qatorda, tengsizlik hali ham davom etayotganini koʻrish mumkin. Bu, ayniqsa, qishloq joylaridagi maktabgacha yoshdagi bolalar va imkoniyati cheklangan bolalarga nisbatan seziladi. YuNISEF ushbu masalalarga alohida eʼtibor qaratib, taʼlim sifatini oshirishga harakat qilmoqda. 2025 yilga borib Oʻzbekiston maktablarning kamida 51 foizini inklyuzivlikka erishishni maqsad qilib qoʻygan. Bundan tashqari, bolalar uchun xavfsiz, xavfsiz va inklyuziv taʼlim muhitini yaratish respublika rivojlanishining ustuvor yoʻnalishlaridan biridir. Ushbu maqsadlar uchun 3 yil davomida 600 million AQSH dollaridan ortiq mablagʻ jalb etilishi rejalashtirilgan. Bu vazifa 2020-2025-yillarda inklyuziv taʼlimni rivojlantirish konsepsiyasi doirasida amalga oshirilmoqda. Masalan, 2022-oʻquv yilida Oʻzbekistonning barcha viloyatlaridagi 225 ta umumtaʼlim maktabi imkoniyati cheklangan bolalar uchun oʻz eshiklarini ochdi.

Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 13-oktabrda qabul qilingan 638-son "Alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan bolalarga taʼlim berishga oid normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash toʻgʻrisida"gi qaror asosida inklyuziv taʼlimni targʻib va tashkil etish tartibi belgilanadi. Ushbu qarorga asosan inklyuziv taʼlimning maqsadi alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan oʻquvchilar uchun maktabda maxsus vosita va metodlarni qoʻllash orqali maxsus pedagoglarni jalb etgan holda toʻliqsiz moslashtirilgan taʼlim muhitini yaratish, ularning jamiyatga samarali moslashuvi hamda toʻlaonli uygʻunlashuviga xizmat qiladigan sifatli umumiy oʻrta taʼlim berishni taʼminlashdan iborat [2,4].

"Inklyuzivlik"ning oʻzi, xususiyatlaridan qatʼi nazar, mutlaqo barcha odamlarni toʻliq ijtimoiy hayotga kiritish jarayonidir. Inklyuziv taʼlim - bu barcha bolalar umumiy taʼlim tizimiga kiritilgan oʻquv jarayoni. Bu yerda "barcha bolalar" ni, yaʼni jismoniy, aqliy, intellektual, madaniy, etnik, til va boshqa

xususiyatlaridan qat'i nazar, aniq ta'kidlash muhimdir.

Bu shuni anglatadiki, bolalar o'z yashash joylarida ta'lim olish uchun teng imkoniyatlarga ega. Umumta'lim maktablari alohida ta'lim ehtiyojlarini hisobga oladi va o'quvchilarga zarur maxsus yordam ko'rsatadi. Va nihoyat, barcha bolalar tengdoshlari bilan teng ravishda o'rganishlari, rivojlanishi, ijtimoiylashishi va bir-biriga bag'rikenglikni o'rgatishi mumkin. Qaysidir ma'noda, "inklyuziv ta'lim" ni mafkura deb atash mumkin, chunki kontsepsiya barcha bolalar turli xil ta'lim ehtiyojlariga ega bo'lgan shaxslar ekanligi haqidagi g'oyaga asoslanadi. Shunda ta'lim tizimi oldida turgan vazifa turli ehtiyojlarni qondirish uchun moslashuvchanroq bo'lgan o'qitish va o'rganishga yondashuvni ishlab chiqishdir.

2020-yilda O'zbekistonda xalq ta'limi tizimida inklyuziv ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi qabul qilingan. Birinchi bosqichlarda u alohida maktablar va hududlarda eksperimental sinflarni, masalan, alohida ta'limga muhtoj bolalar uchun boshlang'ich asosiy tuzatish sinflarini yoki 9-sinf o'quvchilari uchun ixtisoslashtirilgan guruhlarini ochishni o'z ichiga oldi. Konsepsiyaga muvofiq, 2021-2022-o'quv yildan boshlab ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalarida 11 yillik majburiy umumiy o'rta ta'lim, ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalarining 10-11-sinf o'quvchilarini kasbga o'rgatish maqsadida kasb-hunarga o'rgatish kurslari tashkil etildi.

Shuningdek, Respublika o'quvchilarni kasbga yo'naltirish va psixologik-pedagogik diagnostika markazida "Inklyuziv ta'lim laboratoriyasi" tashkil etildi. Uning vazifalariga umumta'lim maktablarida inklyuziv ta'lim uchun shart-sharoitlar yaratish, inklyuziv ta'lim sifati va samaradorligini aniqlash mezonlarini ishlab chiqish, shuningdek, ularning amalga oshirilishini nazorat qilish kiradi.

Inklyuziv ta'limning o'ziga xos xususiyati shundaki, u o'quv dasturiga emas, balki bolalarga qaratilgan. Bunga har bir bolaning, shu jumladan nogironligi bo'lgan va qo'shimcha yordamga muhtoj bo'lgan bolalarning ehtiyojlarini qondiradigan pedagogika orqali erishiladi. O'zbekistonning yangi ta'lim tizimi o'quvchilarga shunchaki akademik bilimlarni singdirish emas, balki ularda kundalik hayotda va kelajakda zarur bo'ladigan ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilgan. Tizim erkin muloqot qila oladigan, fikrlaydigan, hayotdagi har qanday masala va muammolarga ijodiy yechim topadigan, jamoada

ishlay oladigan yoshlarni kamol toptirishga qaratilgan. Bu "4K" modeli (aloqa, hamkorlik, tanqidiy fikrlash va ijodkorlik) asosida yaratilgan yangi darslik dasturi bilan mustahkamlangan. Tizimga inklyuziyani rivojlantirish O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi zimmasiga yuklatilgan. Endilikda ta'lim muassasalarida imkoniyati cheklangan shaxslar uchun qulay yashash sharoitlarini yaratish, shuningdek, maxsus kadrlar tayyorlash vazifasi qo'yildi [3,5].

Mutaxassislarni ishlashni davom ettirishga rag'batlantirish va yangi o'qituvchilarni jalb qilish muhimdir. Shunday qilib, inklyuziv ta'lim sinflari o'qituvchilariga alohida ish sharoitlari uchun oylik ustama to'lanadi. Sinfda alohida ta'limga muhtoj bo'lgan bitta bola uchun - rasmiy ish haqining 10%.

O'zbekistonda turli loyihalar amalga oshirilmoqda. Masalan, o'tgan yili O'zbekiston "Inklyuziv ta'lim" loyihasini amalga oshirishni boshladi. Loyiha doirasida inklyuziv ta'lim bo'yicha mavjud metodologiya tahlili boshlandi, YuNISEF va boshqa ko'plab yetakchi xorijiy tashkilotlarning amaliyotchi ekspertlari umumta'lim maktablarida to'siqlarsiz muhit yaratish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqish uchun jalb qilindi;

MT Bolalar jamg'armasi YuNISEF O'zbekistonga inklyuziv ta'lim tizimini yaratishda yordam ko'rsatadi. Hamkorlik davomida bir qator muvaffaqiyatlarga erishildi, masalan, YuNISEF Xalq ta'limi vazirligining inklyuziv ta'limda defektolog va psixologlarning roli to'g'risidagi me'yoriy-huquqiy hujjatlari loyihalarini ishlab chiqishga hissa qo'shdi. Bundan tashqari, YuNISEF yordami bilan inklyuziv ta'lim bo'yicha 5 yillik ish rejasini ta'lim sektorining umumiy rejasiga kiritishni ta'minladi [4,6].

Konstitutsiyada davlat tomonidan bepul umumiy o'rta va boshlang'ich kasb-hunar ta'limi kafolatlanishi belgilab qo'yilgan. Maxsus ta'limga muhtoj bolalar uchun ta'lim tashkilotlari inklyuziv ta'lim va tarbiyani ta'minlaydi.

Xulosa. Davlat tomonidan inklyuziv ta'limni shakllantirish bo'yicha ko'rilayotgan chora-tadbirlarga qaramay, ishni xalqning o'zi olib borishi kerak. Jamiyatda nogironlarga nisbatan ko'plab stereotiplar mavjud bo'lib, bu tizimning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shunday ekan, jamiyat qanchalik bag'rikeng bo'lsa, dasturlarni amalga oshirish shunchalik oson bo'ladi. Va, eng muhimi, bolalarning xususiyatlaridan qat'iy nazar, umumiy tilni topish osonroq bo'ladi.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Qonuni /"Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari to'g'risida"gi O'RQ-641-son 15.10.2020.
2. O'zbekiston Respublikasining «Bola huquqlarining kafolatlari to'g'risidagi Qonuni». -Toshkent: 2008.
3. Goipova N.B. Inklyuziv ta'lim. Gospital pedagogika: darslik. -Namangan: 2024, 252-b.
4. Shomaxmudova R. «Maxsus va inklyuziv ta'lim». -Toshkent: «Chashmaprint» 2011.

REZYUME. Ushbu maqolada mamlakatimizda inklyuziv ta'limning hozirgi kundagi holati, qabul qilingan meyoriy-huquqiy asoslari, inklyuziv ta'lim ishtirokchilari uchun yaratilgan sharoitlar hamda hozirgi kunga qadar inklyuziv ta'limga qamrab olingan alohida ta'lim ehtiyoji mavjud bolalarning ko'rsatkichlari tahlil qilingan va nazariy ma'lumotlar berilgan.

РЕЗЮМЕ. В данной статье проанализировано современное состояние инклюзивного образования в нашей стране, принятая нормативно-правовая база, условия, созданные для участников инклюзивного образования, а также показатели детей с особыми образовательными потребностями, включенных в инклюзивное образование до настоящего времени, и даны теоретические сведения.

SUMMARY. In this article, the current state of inclusive education in our country, the adopted regulatory and legal framework, the conditions created for the participants of inclusive education, and the indicators of children with special educational needs included in inclusive education until now, are analyzed and theoretical information is given.

O'QUVCHILARNING IJODIY FAOLIYATI MALAKALARINI SHAKLLANTIRISHNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI

Q.D.Reymov – *texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent*

M.B.Artikov – *assistent o'qituvchi*

A.I.Aytoreev – *stajyor o'qituvchi*

L.G.Bazarbayeva – *talaba*

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: o'quvchilar, statistik tahlil, bilim darajasi, malaka, tadqiqodning natijaliligi, empirik qiymat, kritik qiymat, metodik tizim, maqsad, mazmun, shakl, metod, nazorat vositalari.

Ключевые слова: учащиеся, статистический анализ, уровень знаний, квалификация, результативность исследования, эмпирическая ценность, критическая ценность, методическая система, цель, содержание, форма, метод, средства контроля.

Key words: students, statistical analysis, knowledge level, qualification, research effectiveness, empirical value, critical value, methodological system, goal, content, form, method, means of control.

Respublikamiz ta'lim tizimi o'quv jarayoniga zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari vositalarini joriy etish, o'qitish sifati va samaradorligini oshirish, jahon andozalariga moslashtirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. O'qitish jarayonida zamonaviy usullar muhiti asosida kimyoviy masalalar yechishning takomillashtirilgan mexanizmlarini ishlab chiqish zarurati tug'ilmoqda.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-avgustdagi "Kimyo va biologiya yo'nalishlarida uzluksiz ta'lim sifati va ilm-fan natijadorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori orqali tabiiy fanlar ta'lim sifati tubdan oshirishda umumiy o'rta ta'lim maktablarida ushbu fanlarni o'qitishning yangi tizimini joriy etish, ta'lim muassasalarini zamonaviy laboratoriyalar, darsliklar va boshqa o'quv jihozlari bilan ta'minlash, yo'nalishlarga malakali o'qituvchilarni jalb etish, kadrlar tayyorlash va ilm-fan natijalaridan foydalanishda ta'lim, ilm-fan, ishlab chiqarish sohalari o'rtasida o'zaro yaqin muloqot va hamkorlikni yo'lga qo'yish ustuvor vazifalar etib belgilangan [1].

Tadqiqot maqsadi sifatida kimyo o'qitishda o'quvchilarning ijodiy ish faoliyati malakalarini shakllantirish metodikasini takomillashtirishga oid taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Bu oldinga qo'yilgan maqsadni amalga oshirish uchun quydagicha vazifalar belgilandi.

- kimyoni o'qitishda o'quvchilarda masala yechishning ijodiy ish faoliyatining tajribasini shakllantirish muammosining pedagogik-psixologik va metodik jihatlarini tahlil qilish;

- o'quvchilarning ijodiy faoliyat tajribasi, uning mazmuni, protsessual, shaxsiy va kommunikativ xususiyatlarini xarakterlovchi asosiy komponentlarini tahlil qilish;

- o'quvchilar ijodiy faoliyat tajribasining shakllanishida ijodiy masalalar yechishda turli qiyinchiliklar tipologiyasini takomillashtirish;

- o'quvchilarning ijodiy faoliyat tajribasining shakllanishida ishlab chiqilgan didaktik ta'minot asosida pedagogik eksperimentdan o'tkazish va o'zlashtirish samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish hamda uni ta'lim jarayoniga tatbiq qilish.

Tadqiqotning amalga oshirish uchun umumiy o'rta ta'lim maktablarida kimyo o'qitish jarayonini ijodiy masala yechish asosida takomillashtirish jarayoni bo'lib, tajriba-sinov ishlariga Buxoro viloyati Buxoro shahri 10-sonli va 27-sonli maktablarining jami 117 nafar o'quvchilar jalb etildi.

Tadqiqot ishida o'quvchilarning ijodiy ish faoliyati malakalarni shakllantirishga mos masalalarni tanlash metodlarida o'quvchilar o'rtasida ijodiy faoliyat tajribasini muvaffaqiyatli shakllantirish uchun har bir o'quvchi hal qilish uchun mos bo'lgan vazifalarni tanlash mezonlari aniqlashtirildi.